

La cultura catalana utilitza l'aparador novaiorquès per projectar-se al món a través de la mostra "Barcelona i la Modernitat" i del festival cultural "Made in CataluNYa".

Catalunya es presenta a Nova York

El cap de seguretat del Metropolitan Museum of Art de Nova York (Met) ja ho va predir el primer dia: "Això és un èxit, ho oïro", va comentar a un treballador català del museu. No anava equivocat. Dues setmanes després de la seva inauguració, 48.500 persones ja han visitat "Barcelona i la Modernitat: De Gaudí a Dalí", la mostra d'art català més important que s'ha fet als Estats Units.

Els organitzadors confien a superar els 400.000 visitants fins al 7 de juny, quan es clausura. Fins ara, el ritme de visitants ha estat bo. En el seu primer diumenge, la mostra va rebre 5.540 visitants, una xifra molt per sobre de les de fa un any quan les exposicions "Robert Rauschenberg: Combines" i "Samuel Palmer", també en la seva primera setmana, van atraure, segons dades del Met, 1.570 i 1.770 visitants, respectivament. Ara cal veure si superarà l'exposició temporal més visitada l'any passat: "Vincent van Gogh: The Drawings", amb 459.972 visitants.

En general, la mostra ha rebut bones crítiques, però amb matisos. *The New York Times* va dir que era "fascinant, però no completament satisfactòria". Superat el primer ensurt, passava a desglossar les virtuts d'alguns artistes catalans, com Isidre Nonell i Ramon Casas, i criticava que hi hagués "masses Picassos". Menys benvolent ha estat el prestigiós setmanari *The New Yorker*, qui posa en dubte l'excepcionalitat de Barcelona com a capital cultural, mentre que *The Financial Times* la qualifica de "reveladora".

Molta aflluència de públic. Un dijous qualsevol, les sales del museu on s'exposa el bo i millor de l'art català

estan plenes a vessar. Molts visitants es concentren davant el quadre *La Vie* (1903) de Picasso, que curiosament és l'obra que va originar la mostra, que ha arribat a Nova York després de passar pel Museu de Cleveland (Ohio). Enamorat de Barcelona i Catalunya, William Robinson, comissari de la mostra a Cleveland juntament amb el gironí Jordi Falgàs, va quedar fascinat per aquesta obra i, aprofundint en el context en què Picasso va crear-la, va descobrir Barcelona com a centre de producció artística. D'aquí va sorgir la idea d'organitzar una gran exposició dedicada al modernisme i els moviments d'avantguarda, a la qual després es va sumar el Met. El resultat són més de 350 obres entre pintures, escultures, arquitectura o mobiliari que posen de relleu que "Barcelona va ser un centre generador de modernitat comparable a París", explicava Falgàs.

Gaudí, Picasso, Miró i Dalí tenen un paper preferent, però l'objectiu és donar a conèixer l'art català més enllà dels noms més cèlebres i explicar que aquests artistes sorgeixen d'una tradició cultural determinada, la catalana. Així, hi ha obres de Casas, Mir, Nonell, Jujol o Rosinyol. Davant el quadre de *La Vie*, dos visitants de Valladolid critiquen la mostra. Consideren que s'ha abusat de Picasso, "en presentarlo com si fos un artista català", diu el pintor Antolín, qui creu que és una mostra "poc estricta". El seu amic, Angel Vallecillo, escriptor, considera que sense els Picassos el modernisme català mai no s'hagués fet un forat en el Metropolitan. L'exposició ha ferit les sensibilitats d'alguns espanyols. Només cal fer un cop d'ull al llibre de visites on alguns visitants lamenten que

s'hagi polititzat l'exposició i critiquen que es distingeixi entre català i espanyol. I això que de Cleveland a Nova York es van quedar pel camí els llibres i documents que contribueixen a contextualitzar el moment històric.

Tanmateix, la majoria de visitants surten satisfets. "És fantàstica!", exclama el Michael Kutzo, un nord-americà que viatjarà aviat a Barcelona. Valora que la mostra li hagi donat "una perspectiva de l'art català. Veure totes aquestes obres juntes em fa entendre que alguna cosa bull en aquella ciutat i entendre per què volen la independència", diu. L'Ashley Thayer, una professora de Nova York, s'ha quedat captivada amb Adrià Gual i Ramon Casas, als quals no coneixia, mentre que Maria, una turista brasilera, valora la interdisciplinarietat de la mostra.

Festival amb ganxo. Uns visitants il·lustres de l'exposició han estat Lou Reed, Patti Smith i Laurie Anderson. Les tres icones de l'avantguarda novaiorquesa són, a més, el ganxo del festival "Made in CataluNYa", que acompanya l'exposició. El programa es va inaugurar dijous amb la reestrena de *Cant de les Estrelles*, una obra d'Enric Granados que va tornar a interpretar-se després de gairebé un segle de silenci, i va continuar amb Reed, Smith i Anderson, que van pujar a l'escenari del Baryshnikov Arts Center del barri de Hell's Kitchen de Nova York, per recitar poesia catalana en anglès. Joan Brossa, Pere Gimferrer, Gabriel Ferrater, Maria Mercè Marçal, Perejaume o Salvador Espriu són alguns dels poetes als quals van cedir la seva veu aquests tres mites de l'escena *underground*. Els tres han actuat i tenen projectes immediats a Barcelona, de manera que la seva vinculació amb la ciutat no és d'ara. Laurie Anderson actuarà al Festival Grec, Patti Smith al Primavera Sound i Lou Reed editarà amb Edicions 62 el volum de la seva obra poètica. Però ara s'han endinsat prou en la poesia catalana, de manera que Patti Smith, per exemple, vol mu-

EFE

LLULL institut
ramon llull
Catalan language and culture

BARYSHNIKOV

M

MADE IN CATALUNYA

Catalan Culture in New York

March 7 - 10

El director de l'Institut Ramon Llull, Josep Bargalló, i el secretari d'aquesta institució, Borja Sitjà, van presentar el festival Made in Catalunya a Nova York el passat 19 de març acompanyats dels cantants novalorquesos Patti Smith, Lou Reed i Lori Anderson.

sicar algun poema. Destaquen que ha estat un procés "d'aprenentatge" en què han descobert "un món nou" i una riquesa cultural que no s'esperaven. Per a ells, aquesta ha estat "una oportunitat" de donar a conèixer altres cultures al seu país.

Però Reed, Smith i Anderson han estat només el començament. Aquesta primavera, per l'escenari del Baryshnikov Arts Center, també passaran les companyies de dansa Sol Picó amb *Bésame el Cactus* i Gelabert/Azzopardi amb *Glimpse*. Pep Tosar portarà *Poetic Bodies*, una obra interdisciplinària basada en la vida i obra del poeta mallorquí Blai Bonet, i amb la col·laboració d'Andrés Corchero i Rosa Muñoz, que presenten una peça inspirada en el treball dels poetes Feliu Formosa i Eduard Escofet.

El jazz, també. Els actes continuen amb un solo de piano de jazz experimental a càrrec d'Agustí Fernández i un concert del grup Estramp Jaç, que, amb Marcel Casellas al capdavant, fusiona jazz amb música tradicional.

El Metropolitan acollirà també el concert líric dels tenors Jaume Aragall i Joan Pons, amb repertori de Mompou, Albéniz i Montsalvatge; l'espectacle de Maria del Mar Bonet i Miguel Poveda, i un concert de Jordi Savall. El programa es completa amb la participació d'escriptors catalans com Imma Monsó o Lluís-Anton Baulenas, en la propera edició del PEN World Voices Festival.

Mentrestant, es negocia la participació de Catalunya en el festival d'arts escèniques Next Wave Festival, que ha proposat que Catalunya sigui la cultura convidada per al 2008. Tot plegat ha de

servir, sens dubte, per consolidar la projecció internacional de la cultura catalana d'una vegada. També obre la porta a futures col·laboracions entre entitats catalanes i nord-americanes per fer programació continuada a Nova York. En això treballa el Catalan Center, dirigit per Mary Ann Newman, que té, entre altres projectes, una exposició sobre El Born i la Zona Zero. "Que el Met s'hi hagi interessat és un reclam i indica que hi ha un interès viu per la cultura catalana als EUA", constata Newman. Com diu el català Guillem d'Efak, comissari assistent del Met, "és hora d'aprofitar el dolç moment de la cultura catalana i abandonar el victimisme".

Lara Bonilla
Nova York